

Ratkó József
HALOTT HALOTTAIM

ki hiányzik közülünk ki hiányzik
ki hiányzik közülünk ki hiányzik
ki hiányzik a jövő fehér falai közül
ki hiányzik a favágók a mesteremberek közül
a költők közül a parasztok közül
a szülők közül ki hiányzik
ki hiányzik közülünk ki hiányzik
Budai Nagy Antal mellől ki hiányzik
ki hiányzik Dózsa György seregéből
Bethlen úr mellől ki hiányzik
ki hiányzik Rákóczi talpasai közül
ki hiányzik közülünk ki hiányzik
ki hiányzik a felnégyeltek közül
a karóba húzottak közül
a kerékbe töröttek közül ki hiányzik

ki hiányzik a jövő fehér falai közül
az akasztottak közül ki hiányzik
a regimentből ki hiányzik
ki hiányzik az őszirózsás
koszos cselédek közül
ki hiányzik a jövő fehér falai közül
ki hiányzik közülünk ki hiányzik
ki hiányzik közülünk ki hiányzik?

Halottaim, halott halottaim.

Nem szül nekem a fa fiút,
csak madarat, csak madarat.
Kikapart méhek az odúk,
lakatlan kismama-hasak.
Rám ki hasonlít, ki hasonlít,
ki őriz az időben engem?
Elevenszülő szerelem,
segíts, segíts meg engem!

Tündöklük ez a tél, szívemet megérinti,
hóhártyás talppal megtapossa,
pompázik, kényeskedve sétál.
Páváskodó, halálos évszak,
bögyében a holtak kihűlnek.
Az ég derengő inkubátor,
feltöltve füsttel, stronciummal.
Hol vagytok, édeseim, népem,
korahalottaim, zabi-halottaim,
holtak között lelencek, anyátlanok,
kitagadottak az időből,
hol vagytok, édeseim?

Miasszonyunk, miasszonyunk
fekszik a műtőasztalon,
most hoz halálra titeket,
nem kínlódik, öle alatt vödör;
és ott, a még anyaöle meleg
vérkocsonyában, a kocsonyás
vérmocsárban, süppedő
vérlápban, véringoványban
kicsi virág, kicsi virág,
úsztatja két pici karját,
állát föl, föl, föltartja,
fuldoklik, kiáltozik:
anyám, édesanyám

fogadj vissza engem
hatalmas öledbe
nem csináltam semmit
nem csináltam semmit
első fürdővizem
a te véred vala
az lett utolsó is
az lett utolsó is
s elhallgat. Meghalt? Meg sem született.
S nem halhat meg, aki nem élt még,
s nem élhet, aki meg sem született.
Mert a halál a születőké;
mert az élet a születőké.

Tömegsír ez a vödör? ez a szerelem-illatú
és fém-illatú és vérrel illatozó?
Nemzet-sír? Vörösmarty látomása?

Kerülnek innen tűzre, szemétre,
fejükön vérből korona,
égnek a kicsi-Dózsák
sercegve-sisteregve.
Ki esz föl titeket,
hitetek kibe épül,
húsotok kit nevel
szerelemre, forradalomra?
Mi készül itt, milyen irtóztató
rend, hogy ennyi az áldozat?
Milyen forradalom veretett itt le?
Mennyi Werbőczy s Zápolya
kell ennyi halálhoz?

Köttetett béke a halállal,
nagy-szégyenű, iszonyú.
S amit nem végzett el a fegyver,
deres, hüvelykszorító, kaszatömlőc,
karó, tüzes trón, akasztófa, kerék,
elvégzik most a szikék,
nikkelkanalak, csipeszek,
elvézrik ez a nép.

Kerülnek innen tűzre, szemétre,
egymillió, kétmillió,
kezükön vérből kesztyű,
mellükön vérből vért,
fejükön vérből korona.

Griffen, szarvasbogáron
indulnának haza.

Az ég derengő inkubátor,
feltöltve füsttel, stronciummal.
Műszerfény: meteor villan.
Félnek az én édeseim ezen a dombon.
Nem jár itt farkas, hogy örökbe
fogadná párosával őket.
Tántorgó tenyerű öregek
szedegélnek nagymama-arccal.
Melyiket a millió közül?

Itt vagytok-e mind, a jövőből
örökre hiányzók, halott halottaim,
akiknek nem jut élet,
akiknek nem jut halál?
Itt vagy-e kicsi énekesem, drágám?
mintha én ettelek volna meg,
torkomból fölénekelsz:
hóhér-anyácskám, gyönyörűm,
gyönyörtől zengő hegedűm,
játsszunk: ki szeret engem?
s énekel az a másik is, szépet lát, hómosta
födetlen leánytestet, száját fölszakítja az ének:

akarsz-e szeretni velem?

Bemutatlak a holtaknak;
apám-anyám mit szól hozzád,
mit mondanak a csípődre,
derekadra – jó-e szülni? –

Jaj, édeském, jaj, vérecském,
csípőm ki se kerekedett,
fülem ki se türemkedett,
szülőréssem meg se nyílt még,
ujjaimat hártya fogja –
hogyan tudnálak én szeretni?

Azt mondja erre a fiú, kiénekelve a rothadó, meleg
rongyok, cserepek, trachomás üvegdarabok, szalmaszálak,
málló félcipők, csontok, kenyérhajak közül, fölénekelve a
romlás púpjából, ahova lökték:

jaj, édeském, jaj, vérecském,

ujjaidat fölnevelem,
csípődet kigömbölyítem,
gyöngyvé rakom fogaidat,
szülőrésed meghasítom,
kerülhetsz a hátam mögé,
szeress engem!

S így alapíttatik horda, nagycsalád, nemzetség, törzs, új nép,
ebből a szerelemből, s vándorol jövőt foglalni,
hazát foglalni, élők és halottak közül örökre kitaszítva.
Tőlük izeg, vonaglik, lökdösődik, kúszik odább ez a domb.
Mert nem ketten vannak és nem százan vannak. Kétmillió szerelem,
kétmillió korahalottam, fele a földé és fele a tűzé,
nézd, hogy igyekszik odakötődni fához, kimetszett
köldök-gyökerével a földhöz, beletapadni kidobott bögre ölébe!
S megépül halott-Magyarország, ők nemzenek új kicsiket, és
lesz vala közülük költő, akinek szájából kivirágzik végre
a szegénységünket, lóvátett reményeinket visszavarázsló
hatalmas ének!

Forrás: Szép Versek 1972, 239-243.